Any XII. Sabadell.—Diumenge 19 de Juny de 1898. N.° 655

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

NÚMERO EXTRAORDINARI

LO CATALANISTA que no pot restar indiferent devant las greus desditxas que pateix actualment la nostra Patria, se dirigeix avuy á tots los comarcans del Vallés reclamant sa atenció sobre l' important document que segueix destinat á reaccionar la opinió del pahís en sentit contrari als temperaments fanfarrons y guerreros que predominan en la Espanya castellana. Y al recomanar sa lectura als fills de Catalunya, los excita á identificarse ab son noble esperit y sá criteri, pregántloshi que fagin tot quan los hi sía possible, cada hú dintre 'l círcul de la sua acció, pera influhir en las esferas del Gobern central inclinantlo á gestionar la consecució de la Pau, sense la qual corre l' Estat induptablement á la mes terrible de las bancarrotas.

Diu aixis lo MANIFEST de la UNIÓ CATALANISTA:

ALS CATALANS

La UNIÓ CATALANISTA, impresionada fondament per la gravetat de las circunstancias actuals, crida al poble catalá á la reflexió; li demana que devant del abisme á que l' empenyen, se deturi y pensi.

Lo mal d' avuy es ja vell en la historia d' Espanya. No es culpa d' aquest gobern ni d'aquell altre, ni del régimen parlamentari ni del absolut. Los sistemas de gobern han cambiat y han cambiat los ministres, pero no ha cambiat lo desgabell ni la imprevisió. Si una hora s' ha dit Felip II, l' altra hora Fernando VII; l' una hora ha estat un compte-duch d' Olivares, l' altra hora un Cánovas del Castillo; ahir en ple absolutisme, avuy en plena democracia, y 'ls desastres s' han succehit sempre 'ls uns als altres. Desde que 'l centre del govern s' estableix á Madrid, la desmembració dels dominis d' Espanya no ha parat may. Si avuy 's perden Cuba y Filipinas,

Felip II va perdre Holanda; lo compte duch d' Olivares, Portugal y 'l Rosselló; Felip V, Bélgica, Sardenya, Nápols, Sicilia y Gibraltar; Carles III la Florida; Fernando VII, Méjich, Perú, Buenos Aires y tantas altras colonias americanas.

Es tart ja per retreure 'ls desacerts de la guerra de Cuba, pera recordar la sanch y 'ls tresors que s' hauría estalviat Espanya concedint la autonomía quan nosaltres ho deyam, quan la insurrecció comensava y sos capdills la aceptavan. Es tart pera fer veure com la política de la guerra ha afavorit las ambiciosas aspiracions dels nort americans, sembrant en la isla odis inesborrables que ni la autonomía concedida á darrera hora, ha pogut ofegar.

Avuy estém al comensament d' una guerra perillosíssima y encara som á temps á no cometre més errors com los passats y que nosaltres també per endavant anunciarem. La conducta dels Estats Units es injusta, la seva agressió incalificable. Pero ¿es aixó suficient pera justificar que Espanya s' enfonsi per complert en la més espantosa ruina persistint en una lluyta desigual? ¿Es práctich, es d'un seny equilibrat, passar per un a dolorosa amputació després de una guerra terrible, font de mil desastres, podentse fer avans de que aquestos desastres vingan? ¿Será més gloriosa la transacció despres d' haver consumat la nostra ruina y haver vessat la sanch de milers de nostres soldats y haver portat á la fam milers de familias obreras, que no pas avans?

Las guerras modernas tenen per factors capitalíssims la perfecció dels medis de combat, la abundancia de diners que á rius se necessitan y sense 'ls quals lo valor personal serveix tantsols per sucumbir en inútils sacrificis ¿Y quina es nostra verdadera situació económica apreciada sense quixotisme? Lo comers paralisat; los valors fiduciaris depreciats; los cambis ab l' estranger pels núbols. Lo Banch d' Espanya no pot anar més enllá sense perjudicar gravement lo seu crédit; los fabricants no poden resistir per mes temps lo actual desballestament económich y ab fonda recansa han de tancar sas fábricas; los pagesos diuhen prou y en va se 'ls imposarán anyadas de contribució que no pagarán perque no poden y perque no es just que las pagu'n mentres la riquesa mobiliaria no tributa; totas las forsas del país s' acaban, y al sentir las esgarrifansas d' un esfondrament general, l' instint de conservació porta al esperit de tots un mateix crit. «Salvém á Catalunya»; que no han pasat los catalans un siglo d' heróychs esforsos pera crear una civilisació avansada en aquest cantó d' Espanya á fí de que 'ns la llensin en un moment de borratxera en aras d' un fantasma sense realitat, com es aqueix honor nacional que necessita la sanch de las batallas pera satisferse.

Vinga la pau y vinga desseguida; no hi fa res que s' hi oposin los que cercan y desitjan lo total aplanament del país pera assentar la seva dominació al demunt de sas runas. Vinga la pau, que com més próxima mes ventatjosa, com més inmediata més honrosa pera nosaltres. Deber de tots los que estimin la seva terra es demanarla, deber de tots los bons patricis es trevallar pera conseguirla, empényenthi al gobern que massa

coneixía lo que havia de passar pera voler la guerra y massa coneix lo que está passant y pot venir per no desitjar acabarla.

En las grossas crisis socials y políticas las classes directoras tenen inmensas responsabilitats. ¡Ay d' ellas si no saben cumplir ab los debers que las circunstancias los hi imposan! ¡Ay si no saben preveure los acontexements y deixantse de miras estretas y prejudicis arrelats, no cumpleixen los debers que per sa posició social venen obligadas á cumplir!

Los pobles forts volen tenir conciencia de la seva situació per trista que sia, perque no més coneixentla poden millorarla; y 's serveixen de las adversitats no per abaixar lo seu esperit, sino pera pendre esperiencia de sos defectes, pera trobar las causas del mal y estroncarlas.

Veusaquí de que ha de servirnos als catalans aquesta terrible crisis.

Fa sigles que 'l poble catalá viu tancat dins de sa casa, concentrant la seva energía en lo comers, en la industria y en lo trevall. A forsa de privacions, de sacrificis y de economias, havia lograt aixecar 'los fonaments de la seva prosperitat económica que ab justicia li donava la esperansa del benestar pera sos fills.

Mes, que 'n treurém de que 'ls productors catalans crehin una industria poderosa, orgull de la nostra rassa, que 'ls pagesos treguin pa fins de las pedras á forsa de travall y d' energía, que 'ls nostres establiments de crédit sian exemple de seny y bona administració, si una política interior y exterior que s' avergonyeix del cálcul y la previsió, que no vol pensar may en lo demá y que fa gala y vanagloria de no sospesar may las consecuencias de sos actes ni las dificultats de las sevas empresas, posa á cada punt en perill de mort totas aquestas creacions del geni catalá?

Ara ho veurá 'l poble catalá, sobretot aquella part del poble catalá que creu cumplir ab lo seu deber cuydantse no mes dels seus negocis, ara ho veurá si es urgent y d' absoluta necessitat que Catalunya, tinga 'l gobern dels seus interessos interiors y que influheixi en la direcció dels exteriors á proporció de la seva forsa. Ara ho veurá si 'n teniam de rahó quan lo cridavam á aixoplugarse sota la nostra bandera, dihentli que no n' hi havia prou de dominar en los tallers y magatzems mentres uns altres dominavan en assambleas, ministeris y oficinas; quan li deyam, després de tants sigles de dolorosa experiencía, que nostras ideas eran la solució única pera desarrollar sas maravellosas energías. Ara ho veurá si n' es de perillós per la seva prosperitat l' actual desequilibri existent entre la nostra gran forsa económica y la nostra nulitat política dintre d' Espanya.

Si en la crisis actual la veu de Catalunya no es escoltada ni tenen los catalans prou unió y energía pera imposarse, també vindrá la pau de totas maneras ab totas sas inevitables consecuencias, pero vindrá quan ja cap ventatja podrá treuressen, quan lo nostre esfondrament interior se n' haurá dut riu avall en breus moments, junt ab la nostra prosperitat económica, 'ls organismes políticbs d' avuy, entregantnos als horrors d' una anarquia ó á las arbitrarietats d' un despotisme.

Mes, nosaltres, que desitjant avans que *tot* lo triomf de la nostra cau-

sa, volém que si es possible, vinga, no per medis violents ni perillosas sotragadas, sino per una evolució social suau y progressiva; nosaltres que no tenim cap solidaritat ni responsabilitat ab los abusos del régimen actual perque 'ls hem combatut sempre ab tota la energía de la nostra ánima, ben alt declarém que may, per fonda que sigui la crisis, estarém al costat de cap injusticia; que lo mateix reprobém als gobernants ineptes que á las oposicions que atían los desacerts pera després aprofitársen, y que en los moments de prova, si per desgracia 'n venen, la UNIO CATALANISTA, reivindicant los drets de Catalunya, defensará ab totas sas forsas los interessos de la societat.

Barcelona 12 de Juny de 1898.

Per acort del Consell General de la UNIÓ CATALANISTA, composta de las associacions, agrupacions y periódichs següents:

Lliga de Catalunya, de Barcelona.—Centre Catalá, de Sabadell.—Lliga Regional, de Manresa.—Associació Catalanista, de Reus.—Centre Catalá de Barcelona.—Centre Escolar Catalanista, de Barcelona.—Agrupació Regionalista de Tarrasa.—Centre Catalá, de Vilafranca del Panadés.—Centre Catalanista de Gerona y sa comarca, de Girona.—Associació Popular Regionalista, de Barcelona.—Associació Catalanista, de Lleyda.—Centre Catalá, de Sant Sadurní de Noya.—Centre Catalá, de Castelló d' Ampurias.—Centre Catalá, de Mollet.—Centre Catalá, de Sant Pol.—Associació Catalanista de la Costa de Llevant, de Canet de Mar.—Foment Regionalista, de Berga.—Lliga Catalanista de Banyolas y sa comarca, de Banyolas.

Agrupacio Catalanista, de Vilassar de Mar.—Agrupació catalanista, de Sant Feliu de Codinas.—Agrupació Catalanista del Casino Mercantil, de Barcelona.—Agrupació Catalanista, del Vendrell, Agrupació Catalanista, de Falset.—Agrupació Catalanista, de Targa.—Agrupació Catalanista, «L' Escut Emporitá», de la Bisbal.—Agrupació Catalanista, de Pons —Agrupació Catalanista, de Besalú.—Agrupació Catalanista, de Valls.—Agrupació Regionalista, de Balaguer.—Agrupació Catalanista, de La Garriga.—Agrupació Catalanista, de Cardedeu.—Agrupacions «Catalunya autónoma», de Barcelona.—Agrupació Escolar Catalanista de «Ramon Llull», de Barcelona.—Agrupació Catalanista, de Horta.—Agrupació Catalanista «Los Montanyenchs», de Barcelona.

La Renaixensa, de Barcelona.—*Lo Somatent*, de Reus.—*La Veu del Montserrat*, de Vich.—*Lo Catalanista*, de Sabadell.—*La Veu de Catalunya*, de Barcelona.—*Las Cuatre Barras*, de Vilafranca del Panadés.—*L' Oloti*, de Olot.—*La Geronés*, Girona.—*La Nació Catalana*, de Barcelona.—*La Costa de Llevant*, de Canet de Mar.—*La Veu del Vallès*, de Granollers.—*L' Art del Pagés*, de Barcelona.—*La Comarca de Lleyda*, de Lleyda.—*Catalonia*, de Barcelona.—*La Talia Catalana*, de Barcelona.—*Lo Jovent Catalá*, de Barcelona.

La Junta Permanent: ANTONI GALLISSÁ, *President*.—JAUME CARNER, Y ROMEU, *Vis-president*.—ENRICH PRAT DE LA RIBA, *Tresorer*.—JAUME ARÚS, JOAN MILLET Y PAGÉS, ANTONI UTRILLO, *Vocals*.—J. MASPONS Y CAMARASA, *Secretari*.

Imprempta y Encuadernacions de P. Tugas,—Calderón, 36.—SABADELL

ARCHIVO HISTÓRICO SABADELL